

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mindstekrav til genbrug af vand (rullende program)

(COM(2018) 337 final)

(2019/C 110/18)

Ordfører: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 2.7.2018 Rådet, 26.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets henvisning	19.9.2017
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	27.11.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	12.12.2018
Plenarforsamling nr.	539
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	140/1/0

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Forslaget er et meget positivt initiativ fra Kommissionens side og kommer på det helt rigtige tidspunkt. Den foreslåede forordning vil i høj grad fremme udviklingen af sikre, supplerende vandressourcer til kunstvanding i landbruget — vand, der kan behandles til sikker brug i landbruget og tillige, når det er hensigtsmæssigt, bevarer et værdifuldt indhold af nyttige næringsstoffer og hensigtsmæssigt og jordberigende organisk materiale.

1.2. Merværdien af foranstaltningen ligger først og fremmest i, at presset på drikkevandsforsyningen lettes, men også i at både offentlige og private investeringer i at skabe disse supplerende vandressourcer fremmes. Disse særskilte og formålsbestemte behandlings- og forsyningsinfrastrukturer til landbruget vil supplere de eksisterende kilder og forsyningsinfrastrukturer, der er væsentlige tjenester, som afhængig af medlemsstat, forvaltes af staten, kommunerne eller private.

1.3. EØSU hilser forslaget til forordning velkommen som et nyttigt bidrag til opfyldelse af målene i vandrammedirektivet og til pakken om den cirkulære økonomi. Forordningen vil fremme en mere bæredygtig brug af de eksisterende vandressourcer og øge forbrugernes tillid til de landbrugsprodukter, der berøres.

1.4. I øjeblikket er forbrugerne ikke bevidste om de forskellige standarder for genbrug af vand i medlemsstaterne, og mange ved ikke, at genvundet vand i vidt omfang anvendes til kunstvanding. Da der med forordningen indføres en ensartet model baseret på solid videnskabelig rådgivning, kan den ses som en nødvendig grundsten i fødevarerikkerhedspolitikken.

1.5. Forslaget er snævert fokuseret på genbrug af byspildevand til kunstvanding, selv om forordningens titel kunne give et andet indtryk. I redegørelsen for forordningen er dette nævnt, men det bør fremgå tydeligere for at mindske bekymringer for, at mulighederne for genbrug i industrien og husholdninger ignoreres.

1.6. Mulighederne for at genbruge vand til grundvandsdannelse (som ikke er emnet for forordningen) er dog interessante, og der bør iværksættes yderligere tekniske analyser for at løse de komplekse problemer, der peges på i konsekvensanalysen.

1.7. For at forordningen i videst muligt omfang får den ønskede virkning, anbefaler udvalget kraftigt, at der i alle medlemsstater foretages effektiv kontrol med vandressourcerne, og at ansvars- og håndhævelsesordninger aktivt implementeres. Især skal forbuddene mod ulovlig vandudvinding håndhæves langt mere konsekvent.

1.8. Der er gode forretningsmæssige argumenter for at foretage de påkrævede kapitalinvesteringer i etablering af den infrastruktur, der er nødvendig til genbrug af vand, men anlæg af infrastrukturen ville blive fremmet med støtte fra strukturfondene, især fonden for landdistriktudvikling og Samhørighedsfonden.

1.9. Selv om indvirkningen på konkurrencen med importerede varer fra tredjelande forventes at være neutral, opfordrer EØSU indtrængende Kommissionen til at bruge udviklingen af standarder på EU-niveau som en lejlighed til sammen med Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet at styrke EU's position i internationale drøftelser om standarder for genbrug af vand, således at importerede varer fra tredjelande opfylder samme standarder. EØSU har til stadighed argumenteret for overensstemmelse mellem internationale landbrugsstandarder, og denne forordning kan sætte et globalt benchmark for genbrug af vand ⁽¹⁾.

2. Indledning

2.1. Som følge af klimaændringerne og den stigende efterspørgsel er der allerede i dag vandstress mange steder i EU ⁽²⁾, og knaphed og kvalitetsproblemer påvirker en tredjedel af EU's område hele året rundt ⁽³⁾. I tidligere udtalelser har udvalget rettet lyset mod disse bekymringer, opfordret til flere investeringer i behandling af spildevand til genbrug og påpeget, at målsætningen om lukkede vandkredsløb ikke længere forekommer urealistisk ⁽⁴⁾. En stor del af vandressourcerne anvendes til kunstvanding i landbruget, navnlig i de sydlige medlemsstater, hvor landbrugsprodukter bidrager væsentligt til økonomien. Formålet med forordningen er ikke at udvide det areal, som kunstvandes i dag, men at anvende de eksisterende vandressourcer mere sikkert og effektivt.

2.2. En af EU's højeste prioriteter er forståeligt nok at sikre, at forbrugerne fortsat har tillid til fødevarerforsyningen og til det regel- og kontrolsystem, der garanterer deres sikkerhed. Forordningen vil øge sikkerheden på dette område, hvor medlemsstaternes standarder i dag varierer betydeligt. Forordningen kan potentielt forøge den vandmængde, der er til rådighed til kunstvanding, med 4,9 mia. m³ om året og samlet set mindske presset på vandressourcerne med mere end 5%. Den vil garantere, at det genvundne vand er sikkert, og sikre et højt beskyttelsesniveau for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet.

2.3. Forordningen kan ses som en styrkelse af den cirkulære økonomi, en forbedring af fødevarer sikkerheden i EU og et bidrag til folkesundheden. Den tager direkte fat på behovet for at fastsætte harmoniserede mindstekrav til kvaliteten af genvundet vand, hvoraf langt størstedelen anvendes i landbruget. Med krav om, at adækvat og aktuel information om genbrug af vand skal være tilgængelig online, sikres større offentlig gennemsigtighed. Desuden bidrager forslaget til EU's gennemførelse af målene for bæredygtig udvikling, navnlig mål nr. 6 om rent vand og sanitet. Det supplerer Kommissionens forslag til en ny fælles landbrugspolitik ved at bidrage til bedre vandforvaltning i landbruget, idet landbrugerne får adgang til en mere bæredygtig vandforsyning.

2.4. Det skal bemærkes, at forordningen fremlægges som en del af et rullende program, og at det på lang sigt er hensigten at medtage andre områder, hvor der genbruges vand. Denne specifikke forordning har imidlertid et meget snævert fokus og omhandler næsten udelukkende behandling af allerede rensede byspildevand, så det kan anvendes i forskellige former for kunstvanding i landbruget. Genbrug i husholdningerne og i industrien er ikke omfattet af det foreliggende forslag og er allerede i nogen grad dækket, f.eks. i direktivet om rensning af byspildevand, som i øjeblikket er under revision ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om landbrugets rolle i handelsforhandlingerne, punkt 4.3 (EUT C 173 af 31.5.2017, s. 20).

⁽²⁾ Vandstress forekommer, når efterspørgslen efter vand overstiger den tilgængelige mængde i en vis periode, eller når dårlig kvalitet sætter begrænsninger for anvendelsen.

⁽³⁾ COM(2012) 672 final.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om En plan for at beskytte Europas vandressourcer, (EUT C 327 af 12.11.2013, s. 93).

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40).

3. Resumé af Kommissionens forslag

3.1. Den foreslåede forordning udgør en del af en integreret tilgang til vandforvaltning, som har til formål at tackle det alvorlige og voksende problem med vandstress i hele EU. Sammen med vandspare- og vandeffektivitetsforanstaltninger kan rensede vand fra rensningsanlæg til byspildevand bidrage som en pålidelig alternativ forsyning.

3.2. Genbrug af vand belaster generelt miljøet mindre end andre alternative vandforsyninger og er forbundet med en række miljømæssige, økonomiske og sociale fordele. Forordningen fokuserer på genbrug af vand til kunstvanding i landbruget, som i dag udgør omkring en fjerdedel af det ferskvand, der indvindes i EU.

3.3. Forordningen vil være direkte gældende for medlemsstaterne og virksomheder og dermed potentielt stimulere udviklingen og anvendelsen af miljøteknologier. Forslaget fastsætter mindstekrav til kvalitet og kontrol af genvundet vand, indfører vigtige risikostyringsopgaver og fastlægger en harmoniseret tilgang til genbrug af vand til kunstvanding i hele EU. Mere specifikt indeholder det bestemmelser om:

3.3.1. Mindstekrav til kvalitet og kontrol af genvundet vand, som omfatter mikrobiologiske elementer (f.eks. niveauer for *E. colibakterier*) og krav til såvel rutinemæssig overvågning som valideringskontrol. Disse krav vil garantere, at genvundet vand, der er produceret i overensstemmelse med den foreslåede forordning, er sikkert at anvende til kunstvanding.

3.3.2. Vigtige risikostyringsopgaver, som lægger et ekstra beskyttelseslag oven på mindstekravene, f.eks. identifikation af eventuelle andre risici, som skal håndteres, for at genbrug af vand er sikkert. Dette indebærer først og fremmest, at operatøren af genvindingsanlæg skal udarbejde en risikostyringsplan for genbrug af vand for at kunne få udstedt en tilladelse fra den kompetente myndighed. Denne skal revideres mindst hvert femte år.

3.3.3. Øget gennemsigtighed. Nye gennemsigtighedsregler kræver, at borgerne informeres online på en brugervenlig måde om praksis for genbrug af vand i deres medlemsstater. Der skal vedtages en gennemførelsesretsakt med henblik på at fastlægge nærmere bestemmelser for format og præsentation af de oplysninger, der skal fremlægges.

3.4. Det er planen, at medlemsstaterne skal udvikle datasæt med informationer om genbrug af vand med bistand fra Det Europæiske Miljøagentur, som jævnligt vil udsende oversigter over forordningens gennemførelse på EU-plan. Den første evaluering er planlagt til at finde sted seks år efter forordningens ikrafttrædelse.

3.5. Det skal bemærkes, at den foreslåede forordning ikke kræver, at medlemsstaterne renser spildevand til kunstvanding. Det vigtigste formål er at skabe tillid hos de mange forskellige interessenter — vandmyndigheder, landbrugere, investorer og forbrugere — til, at der altid anvendes de højeste sikkerhedsstandarder ved forsyning af vand til kunstvanding. Dette vil være et betydeligt fremskridt i forhold til den nuværende praksis.

3.6. I konsekvensanalysen og den tilhørende forskningsdokumentation er der en udførlig analyse af tekniske spørgsmål, navnlig opsporing, sikkerhedsstandarder og grænseparametre.

4. Generelle bemærkninger

4.1. Udvalget bifalder forordningen som et bidrag til at modvirke presset fra klimaændringerne og som et nyttigt supplement til gennemførelsen af vandrammedirektivet og den cirkulære økonomi generelt. Vi noterer os de gode eksempler på omfattende genbrug af vand kombineret med landbrugsproduktion, navnlig på Cypern og i Israel, hvor næsten 90 % af det rensede spildevand genbruges i dag. Udvalget rejser spørgsmålet om, hvorvidt forordningen om genbrug af vand ikke ligeledes burde have behandlet spørgsmålet om genindvinding af varme fra vand, før det ledes videre til spildevandsrensningsanlæg. Et sådant udstyr bør installeres i enfamiliehus, beboelsejendomme, svømmehaller og hoteller.

4.2. Det anerkendes med forslaget til forordning, at vandspare- og effektivitetsforanstaltninger har den højeste prioritet, når det gælder vandforvaltning. Kun når det er relevant, sikkert og omkostningseffektivt vil muligheden for at genbruge vand blive benyttet. Der er et stort potentiale for at genbruge vand til kunstvanding, især i nogle af de sydlige medlemsstater,

hvor niveauet er lavt — f.eks. genbruger Italien og Grækenland kun 5 % og Spanien 12 %, og det er opmuntrende, at genbrug af vand nu tager til i et støt tempo.

4.3. Udvalget bemærker, at forordningen sigter mod at indføre en ensartet tilgang til kvalitetsstandarder for vand til genbrug. En sådan findes ikke i dag. Forbrugerne har generelt ikke kendskab til de store forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til kvaliteten af det vand, der genbruges til kunstvanding. En fælles mindstestandard vil fremme anvendelsen og investeringerne samt skabe større sikkerhed for forbrugerne i forhold til sundheden.

4.4. Udvalget bemærker også, at der nu (i bilag 2) er fastlagt bestemmelser vedrørende patogener, kontaminanter, der giver anledning til ny bekymring, biprodukter fra desinfektion og antibiotisk resistens, baseret på den tekniske rapport fra Det Fælles Forskningscenters »Science for Policy«, som indeholder en meget udførlig gennemgang af styringen af sundheds- og miljørisici med henblik på genbrug af vand til kunstvanding i landbruget⁽⁶⁾. Dette burde sikre, at jord, grundvand, drikkevand og fødevarer beskyttes i hvert enkelt projekt.

4.5. Der er mange situationer, hvor konventionelle vandressourcer generelt er prissat for lavt og ikke afspejler de miljømæssige og ressourcemæssige omkostninger. Der forekommer også fortsat en betydelig ulovlig indvinding fra floder og gennem private vandboringer. For at forordningen i videst muligt omfang får den tilsigtede virkning, skal der i alle medlemsstater foretages effektiv kontrol med vandressourcerne, og aktivt implementeres ansvars- og håndhævelsesordninger.

4.6. Med forslaget til forordning indføres en fast godkendelsesprocedure for projekter vedrørende genbrug af vand. Dette burde medvirke til at sikre en klar ansvarsfordeling blandt de forskellige aktører i vandkredsløbet med henblik på genbrug af vand.

4.7. Udvalget glæder sig over, at forordningen tilskynder til, at rensningsanlæg tilpasses eller designes til at lette »gødningsvanding«. Dette betyder, at opløselige gødningsstoffer såsom kvælstof og fosfor og gavnligt, jordberigende organisk materiale, som er kommet ind i vandkredsløbet under anvendelsen i husholdningerne og industrien, bevares i det rensede vand under behørig hensyntagen til sikkerheden. Disse yderlige fordele skal betragtes som sekundære i forhold til det vigtigste gode, som er at levere nye vandressourcer gennem genbrug.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Det skal bemærkes, at »genbrug af vand« refererer til anvendelse af vand, som genereres fra spildevand (primært byspildevand), og som efter rensningen opnår en kvalitet, der er egnet til den tilsigtede anvendelse.

5.2. Forordningen fokuserer primært på at sikre kvalitet og sikkerhed i forbindelse med genbrug af vand fra rensningsanlæg til byspildevand. Den vedrører ikke regulering af drikkevand eller egentlige vandeffektivitetsforanstaltninger. Udvalget bemærker dog, at effektiv rensning og genbrug af spildevand indebærer betydelige miljøfordele i forhold til alternativerne. Eksempelvis led den italienske landbrugssektor i 2017 et anslået tab på 2 mia. EUR som følge af tørke, et tal, der for EU sandsynligvis vil stige som følge af de ekstreme vejrforhold i mange medlemsstater i sommeren 2018. Genbrugt vand anslås at kunne dække 47 % af vandingsbehovet i Italien, men anvendes i dag kun i meget begrænset omfang.

5.3. Selv om det er i de sydlige medlemsstater, at potentialet for at anvende genvundet vand til kunstvanding i landbruget er enormt, vil de tekniske og driftsmæssige incitamenter, som vil blive skabt med forordningen, fremover være til gavn i hele EU.

⁽⁶⁾ JRC-publikation: Towards a legal instrument on water reuse at EU level.

5.4. Ansvar for overholdelse af fødevarer sikkerhedsstandarder, som overordnet fastsættes af EU med henvisning til den generelle fødevarerforordning, ligger hos medlemsstaterne, hvilket er hensigtsmæssigt. Den foreslåede forordning vil garantere, at forbrugernes sikkerhed altid prioriteres højest, når vand genbruges til kunstvanding af fødevarer afgrøder. Importerede landbrugsprodukter fra tredjelande skal også overholde EU's regler om fødevarer sikkerhed, selv om der i dag ikke findes specifikke krav vedrørende kunstvandingsspraksis i tredjelande. Fælles EU-standarder kunne fungere som model for tredjelande, og navnlig for vores bilaterale handelspartnere, men vil skulle forhandles på internationalt niveau. Allerede i dag anvendes såvel urensset som rensset spildevand i betydeligt omfang til kunstvanding på verdensplan, herunder i mange lande, som EU importerer landbrugsprodukter fra.

Bruxelles, den 12. december 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
